

Університет Джорджа Вашингтона (США); Університетський коледж Лондона (Велика Британія)) тощо.

Доведено, що магістерські програми означених закладів вищої освіти спрямовані на формування в майбутніх освітніх лідерів різних рівнів інноваційних навичок, які дозволяють швидко реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві в цілому й закладі освіти зокрема, приймати рішення в нестандартних ситуаціях, задовольняти різноманітні потреби учасників освітнього процесу на засадах рівності та справедливості, що потребує високого рівня інноваційної культури.

Ключові слова: зарубіжний досвід, магістерські програми, майбутній керівник, заклад загальної середньої освіти.

УДК 371.315:811.111

Ірина Корнеєва

Київський національний університет технологій та дизайну

ORCID ID 0000-0003-4617-6741

DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/134-144

СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті систематизовано та проаналізовано передовий педагогічний досвід із формування професійно орієнтованої англійської компетентності в самостійній роботі студентів сучасних закладів вищої освіти. Доводиться актуальність проблеми самостійної навчальної діяльності студентів вивченням положень базових освітніх документів, державних стандартів, навчальних і робочих програм з англійської мови професійного спрямування. Стверджується, що самостійна робота студентів є наразі реальністю повсякденного світу і є основою їхньої навчальною діяльністю. Визначається суб'єктно-об'єктні чинники труднощів формування професійно орієнтованої англійської компетентності в самостійній роботі студентів технічних спеціальностей. Подальші дослідження вбачаємо в удосконаленні процесу організації самостійної роботи студентів технічних спеціальностей з 1-го курсу навчання в закладах вищої освіти України й упродовж їхнього професійного розвитку.

Ключові слова: самостійна робота, професійно орієнтоване навчання, англійська мова професійного спрямування, комунікативна компетентність, студенти технічних спеціальностей, навчальна діяльність студентів, професійний розвиток упродовж життя, заклади вищої освіти.

Постановка проблеми. В умовах сучасних глобалізації та інтеграції світ швидко змінюється. Завдяки цьому змінюються вимоги до вищої освіти та умови отримання сучасних освітніх послуг. В умовах світової пандемії – повного локдауну або часткового карантину суттєво змінилися умови навчання в закладах вищої освіти (ЗВО). Сучасні форми навчання – дистанційне навчання, самостійна робота студентів або самоосвіта – є реальністю ЗВО всього світу. Ця реальність свідчить, що самостійна пізнавальна діяльність студентів різних напрямів професійної підготовки є

найменш вивченою але, одночасно, і найбільш цікавою в психологічному, педагогічному й методичному планах.

Попередній досвід із вивчення самостійної роботи студентів ЗВО наполягає на визначенні мети самостійної роботи (СР) студентів у навчанні іноземних мов і культур з оволодіння студентами компетентностями в читанні/аудіюванні/говорінні/письмі; оволодіння лексичною, граматичною, фонетичною компетентностями й комплексною СР.

Попри існуючі науково-методичні дослідження, проблема самостійної навчальної діяльності студентів різних спеціальностей ЗВО всього світу залишається в постійному розвитку й потребує нового розв'язання.

Аналіз актуальних досліджень. Самостійна робота з оволодіння іноземних мов і культур була предметом досліджень І. Рапопорта та Г. Турія (1979), Ю. Пасова (1982), І. Зимньої (1989), Н. Коряковцевої (2002), А. Конишевої (2005), L. Dickenson (1987), Н. Holec (1981), D. Allwright (1990), D. Little (1996), E. Esch (1996), Z. Rao (2006), L. Murphy (2008), R. Oxford (2008).

Аналіз науково-методичних досліджень визначається значним інтересом дослідників до цієї проблеми, але на сучасному етапі відсутні дослідження щодо формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в самостійній роботі студентів технічних спеціальностей.

Таким чином, актуальність нашого дослідження зумовлено:

- необхідністю якісного оновлення процесу підготовки студентів технічних спеціальностей відповідно до сучасних вимог до СР студентів;
- зростаючою питомою увагою до СР в умовах сучасної реальності;
- винятковою роллю СР у формуванні професійно орієнтованої англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей, формуванні готовності навчатися протягом усього життя, особистісному розвитку студента;
- відсутністю досліджень щодо формування професійно орієнтованої англомовної компетентності студентів технічних спеціальностей відповідно до сучасних вимог до рівня її сформованості як сучасної проблеми в прямій постановці.

Об'єктом дослідження є процес формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в самостійній роботі студентів технічних спеціальностей українських ЗВО.

Предметом дослідження є обґрунтування проблеми формування професійно орієнтованої англомовної компетентності у студентів технічних спеціальностей, визначення її сучасного стану.

Отже, **метою** нашого дослідження є обґрунтування проблеми формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в самостійній роботі студентів технічних спеціальностей, визначення її сучасного стану розв'язання.

Методи дослідження. У нашому дослідженні ми використовуємо критичний аналіз вітчизняних та іноземних психологічних, педагогічних, лінгвістичних і методичних літературних джерел із теми; освітніх документів, навчальних програм; методи системно-структурного аналізу й синтезу, за допомогою яких зіставлялися теоретичні підходи до визначення й обґрунтування самостійної роботи студентів технічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Цілями Болонського процесу (2005) (а саме: кредитно-модульна система навчання), Загальноєвропейських Рекомендацій (ЗЕР) з мовної освіти (2003) є досягнення студентами високого рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності (ІКК), а також їх прагнення постійно її вдосконалювати в процесі самоосвіти. Ці документи з вищої освіти, державні стандарти свідчать, що прагнення випускників ЗВО до постійного самовдосконалення й самоосвіти відкриває самостійна робота. У сучасних умовах лише вона сприяє оволодінню ІКК, забезпечує студентів досвідом самостійної навчальної діяльності.

ЗЕР (2003) та державні стандарти мають за мету формування гармонійної особистості студента, його здатності реалізуватись у сучасності, стати професіоналом. Це можливо під час формування та розвитку здатності студента до самоорганізації в опануванні новими формами діяльності, формуванні майбутніх цілей і способів їх досягнення.

Цілі СР технічних студентів носять загальний характер і конкретизовані для рівнів володіння мовою B1, B2 і C1, які викладені в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти (ЗЕР, 2003) та які визначені в Українських кваліфікаційних стандартах.

Ми дослідили Програму з англійської мови для професійного спілкування (АМПС), призначену для закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку фахівців із різних спеціальностей.

СР і самоосвіта вважаються невід'ємною частиною всіх навчальних курсів АМПС, яким у програмі АМПС приділяється особлива увага. Очевидно, що вивчення іноземної мови, особливо в європейському контексті, виходить далеко за межі обов'язкової освіти. Активне використання процедурних знань («навчитися вчитися») є основою ефективного й самостійного вивчення мов упродовж усього життя після закінчення школи. Отже, набуття процедурних знань є важливою метою в

межах нового підходу. Програма АМПС стимулює самостійність студентів та усвідомлення ними стилів презентації ідей тощо. У такий спосіб вона допомагає розвивати мовну, прагматичну та міжкультурну компетентності студентів, а, отже, і їхню здатність до самостійного вивчення мов (Програма АМПС, 2005, с. 5).

Матеріали для самостійної роботи також вимагають особливої уваги з боку викладачів АМПС. Оскільки українські студенти не мають необхідних навичок організації свого навчання без пильного нагляду з боку викладачів, то завдання для самостійної роботи мають бути спеціально налаштовані для виконання в незалежному режимі. Матеріали для самостійної роботи повинні:

- містити чітко сформульовані завдання і зразки їх виконання;
- бути доступними для студентів поза межами аудиторних занять;
- бути доступними з різних джерел інформації (друкованих, аудіо, відео, комп'ютерних програм, Інтернету) для підтримки індивідуальних стилів навчання;
- забезпечувати чіткі критерії для вимірювання результатів.

Додатково до матеріалів АМПС можуть бути розроблені допоміжні комплекти для самостійної роботи, тобто рекомендації щодо вміння вчитися (Ellis & Sinclair, 1993; Cottrell, 1999), щоб компенсувати недостатність цього вміння в окремих студентів. Завдання для самостійної роботи можуть мати різний характер: від індивідуальних вправ до групових проєктів. Результати самостійної роботи можуть бути пред'явлені в різних формах, їх можна виміряти з огляду на визначені результати навчання (тести, журнали обліку прочитаного матеріалу, письмові звіти, усні презентації і таке інше).

Наводимо приклади самооцінювання професійних мовленнєвих умінь у СР з монологічного мовлення технічних студентів.

В1 – я можу будувати прості зв'язані висловлювання з різноманітних навчальних та професійних тем. Я можу коротко обґрунтувати свої думки, плани та дії.

В2 – я можу робити чіткі, детальні описи та презентації з широкого кола навчальних і професійних тем, розгортаючи й підтримуючи ідеї відповідними прикладами і використовуючи відповідну термінологію.

С1 – я можу робити чіткі, детальні, структуровані описи та презентації зі складних навчальних і професійних тем, урахувавши підтеми і деталізуючи окремі положення змісту (Програма АМПС, 2005, с. 7).

Отже, самостійна робота є невід'ємною частиною будь-якого курсу АМПС, а тому потребує регулярного й послідовного оцінювання. В умовах самостійного навчання та зростання відповідальності студента за результати навчання здатність студентів до самооцінювання має надзвичайно велике значення. Ось чому студентам необхідно надати надійні і практичні інструменти для самооцінювання (*Програма АМПС, 2005, с. 17*).

Якщо ми хочемо залучати наших студентів до рефлексії та самооцінювання і, таким чином, дати їм змогу взяти на себе відповідальність за власне навчання, викладачі мають самі розробляти свої власні «комплекти» ресурсних матеріалів (*Програма АМПС, с. 23*). Основними джерелами такого комплекту є автентичні матеріали в галузі обраної студентами спеціальності.

Неадекватність існуючих навчальних матеріалів та брак автентичних ресурсів, які би відповідали потребам студентів АМПС, можна компенсувати шляхом об'єднання таких трьох стратегій:

- використання, адаптація та підбір матеріалів із уже існуючих підручників (іноземних та місцевих) тоді, коли це є логічним і можливим;
- адаптація доступних автентичних матеріалів (аудіо- та відеозаписів із ефіру, публікації засобів масової інформації, Інтернет ресурси тощо);
- створення нових навчальних матеріалів відповідно до потреб студентів.

Отже, слід користуватись існуючими матеріалами та адаптувати їх відповідно до потреб. Відповідні навчальні матеріали АМПС мають інтегрувати сучасну методикку зі спеціалізованим змістом. Вони повинні стати засобом незалежної самостійної роботи. Вони повинні включати орієнтовані на спеціальність матеріали (напр., ділове листування та спілкування англійською мовою, академічне письмо), що дають можливість здійснювати взаємопов'язане навчання мовленнєвих умінь. Автентичні й вітчизняні матеріали повинні доповнювати навчальні курси та допомагати у створенні контексту для різних видів діяльності.

Матеріали мають бути зорієнтованими на студента, надавати можливості для самоосвіти, розвивати не лише мовленнєві, але й професійні вміння (напр., вміння робити презентації) (*Програма АМПС, с. 23*).

У силабусах і робочих програмах із технічних спеціальностей технічних ЗВО (Київський національний університет технологій та дизайну, Київський національний авіаційний університет, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Хмельницький національний університет, Запорізький національний технічний університет та інші) навчальна

дисципліна «Англійська мова (за професійним спрямуванням)» передбачена в більшості випадків: у 2019 – 2020 н. р. 51 – 54 години на аудиторні заняття, самостійну роботу – 50 годин на семестр; у 2020 – 2021 н. р. обсяг модуля за 5, 6, 7, 8 семестрами визначається кількістю годин – 360, з них практичні заняття – 20/24/20/24 годин, СР – 70/66/70/66. В умовах пандемії на СР відводяться всі години з навчання.

Нові умови навчання у ЗВО пов'язані зі світовою пандемією, Covid-19, визначають прогалини у вивченні/підготовці матеріальних і технічних ресурсів навчання. Це є цінним орієнтиром для викладача, для студента, для керівництва ЗВО. Визначення цих прогалин у вивченні/підготовці створює підґрунтя для посилення відповідальності як викладачів АМПС, так і студентів, для досягнення бажаних результатів.

У межах нашого дослідження ми доводимо суб'єктно-об'єктні чинники СР у сучасних умовах навчання.

- З приєднанням Української вищої освіти до Болонського процесу у 2005 році більшість закладів вищої освіти збільшують освітні години на СР (2/3). В умовах всесвітньої пандемії це вже 3/1. Але більшість закладів освіти не мають готовності технічних засобів навчання до таких умов навчання.

- В останні 20 років в Україні почався розвиток професійного навчання за різними напрямками вищої освіти. Це є істотне переосмислення навчальних дисциплін зі спеціальностей, навчальних матеріалів, тестових матеріалів рубіжного і поточного контролю.

Світ швидко змінюється і ці зміни стосуються організації й наповнення навчальних дисциплін, технологій навчання. Навіть 15 років тому ще не існувало спеціальностей із ландшафтного дизайну, комп'ютерних технологій та робототехніки. З появою нових напрямів вищої освіти з'явилася потреба в навчальних і технічних технологіях навчання. В умовах Covid-19 ці потреби подвоїлися з необхідністю додавання навчальних і технічних технологій з СР, що є не розробленим науково, методично необґрунтованим.

- За останні роки знизився показник за даними Міністерства освіти України проходження ЗНО. Отже, рівень володіння іноземною мовою в межах однієї групи дуже різний. Це означає і різний рівень розвитку автономності студентів як основи для впровадження СР у групі.

- Знизилась і мотивація випускників ЗВО. Це значно впливає на мотивацію й підготовку до СР студентів-старшокурсників, їх самостійного професійного зростання впродовж усього життя.

- У нових соціальних умовах студенти вирізняються недостатнім розвитком психічного стану, пасивністю соціальної і навчальної поведінки. Абітурієнти в своїй більшості не готові до СР, прийняття особистих рішень, прийняття на себе відповідальності.

Отже, навчальні матеріали, технічні засоби навчання для СР повинні бути цікавими, сучасними, стимулювальними для сучасних студентів.

Аналіз науково-методичних досліджень свідчить про відсутність розробок щодо формування професійно орієнтованої англійської компетентності в СР студентів технічних спеціальностей у науковому й методичному планах.

Аналіз науково-методичних джерел охоплює організацію самостійної роботи студентів на основі особистісно-орієнтованого підходу (В. Луценко 2002); індивідуалізацію змісту самостійної роботи студентів (Є. Врублевська 2002); організацію самостійно-дослідницької діяльності студентів (М. Князян, 2006); формування навчальних навичок та вмінь СР (Н. Бугримова, 1999, М. Іванова, 2005, Е. Сарібекова, 2006); навчально-методичне забезпечення самостійної діяльності студентів педагогічного закладу освіти (Т. Речкіна, 2003); спрямованість змісту СР студентів на розвиток їхньої готовності до самоосвітньої діяльності (О. Федорова, 1999); розвиток навчальної автономії студентів мовних спеціальностей (Л. Трофімова, 2002, Т. Тернових, 2007); інформаційно-технологічну підтримку з організації СР (А. Єлізаров, 2006).

Заслуговує на увагу дослідження О. Івасюк щодо дидактичної структури самостійної навчальної діяльності студентів, яка включає: мотивацію (актуалізація мотивів, емоцій, надання особистісної значущості діяльності), проблематизацію (формування проблеми, окреслення програми дій, вибір методів, форм, засобів вирішення проблеми), самовизначення (свідоме визначення власної мети, позиції, особистісно значущих навчальних задач; вибір нових методів, прийомів і засобів та відмова від старих, які не забезпечують успішність вирішення проблеми); самореалізацію (вирішення проблеми й аналіз отриманих результатів); демонстрацію (презентація результатів самоосвітньої діяльності); рефлексію (аналіз, оцінка і внесення коректив у власну діяльність; аналіз і оцінка обраної програми дій, застосованих методів, способів, прийомів, засобів) (Івасюк, 2004, с. 60-61).

Ми поділяємо точку зору Г. Бурденюк, яка у своєму дослідженні робить висновок, що СР є системою взаємодії внутрішнього й зовнішнього управління. Зовнішнє управління, яке здійснюється викладачем, виконує

організаційну, регульовану і стимулювальну функції. Внутрішнє управління, яке здійснюється самим студентом, залежить від його пізнавальних процесів (уваги, мислення, пам'яті), здатності до самоорганізації в навчанні, домінувальної мотивації (Бурденюк, 1992, с. 19).

У межах нашого дослідження ми розглядаємо автономію студентів у СР за двома аспектами: 1) способу організації навчального процесу, за якого студент може тією чи іншою мірою здійснювати самоуправління навчальною діяльністю; 2) здатністю студента приймати самостійні рішення на всіх етапах навчальної діяльності відповідно до мети вивчення англійської мови і нести відповідальність за їх виконання та результат.

Ми визначаємо, що автономія студентів – основна мета вивчення англійської мови у СР.

І. Задорожна наполягає на розмежуванні понять «самостійна робота» і «навчальна автономія». СР передбачає визначення студентом шляхів досягнення поставлених цілей на основі зовнішнього опосередкованого керівництва викладачем, тоді як автономія включає постановку цілей самим студентом, визначення програми дій, її виконання, самокорекцію, самоаналіз і самооцінку результатів власної діяльності (Задорожна, 2012, с. 9).

За І. Задорожною, автономія – спосіб організації навчального процесу, за якого студент може тією чи іншою мірою здійснювати самоуправління навчальною діяльністю; здатність студента приймати самостійні рішення на всіх етапах навчальної діяльності відповідно до мети вивчення англійської мови і нести відповідальність за їх виконання і результат (І. Задорожна, 2012, с. 10).

А. Конишева пропонує класифікацію видів СР з іноземних мов за джерелами знань: робота з навчальною книгою (підручником, книгою з домашнього читання), довідковою літературою (довідниками з граматики, різноманітними словниками); робочими зошитами; дидактичними матеріалами (Конишева, 2004, с. 37).

Класифікація за І. Рапопортом і Г. Турієм, яка базується на видах мовленнєвої діяльності, передбачає СР з читання, аудіювання, говоріння і письма та аспектах мови, включає СР з оволодіння лексичним, граматичним, фонетичним матеріалом (Рапопорт та Турій, 1979).

Варто виділити і види СР відповідно до характеру управління й контролю за ходом її виконання. У такому випадку слід розрізняти СР, безпосередньо керовану ззовні; СР, частково керовану ззовні; СР, керовану опосередковано; СР, керовану студентом (Задорожна, 2012, с. 26).

З вищезазначеного ми робимо висновок: основна мета СР з оволодіння професійно орієнтованою англомовною компетентністю студентами технічних спеціальностей є не лише оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю, але й розвиток навчальної автономії студентів, їх готовності до навчання впродовж усього життя.

У сучасних умовах самостійна навчальна діяльність виконується завдяки інформаційно-комп'ютерним технологіям (ІКТ). На думку Н. Шпакової, використання комп'ютерів має бути спрямовано, по-перше, на надання студенту можливості самостійного набуття знань; по-друге, на розвиток його комунікативних, творчих, інтелектуальних здібностей; по-третє, на задоволення потреби в самопізнанні, самовизначенні, самоуправлінні та самореалізації. Використання ІКТ у навчанні дозволяє виконати згадану вимогу за рахунок організації самостійної навчальної діяльності кожного студента і, таким чином, розвиває його інтелектуальні, вольові, комунікативні здібності. Виконання цієї вимоги буде сприяти особистісному зростанню студента і його професійному становленню, забезпеченню вимог для розвитку особистості студента з метою його успішної адаптації й успішної життєдіяльності в суспільстві (Шпакова, 2010).

Отже, СР з оволодіння професійно орієнтованою англомовною компетентністю студентами технічних спеціальностей за допомогою електронних діяльнісних середовищ пропонує індивіду більше можливостей для самонавчання, самостійного пізнання довколишнього світу, самовизначення в ході розв'язання професійно значущих завдань.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. На основі викладеного вище можна зробити висновок, що самостійна робота студентів технічних спеціальностей із оволодіння професійно орієнтованою англомовною компетентністю, як реальність повсякдення, є основною їхньою навчальною діяльністю. Нові умови навчання у ЗВО, пов'язані зі світовою пандемією, визначають прогалини у вивченні/підготовці матеріальних і технічних ресурсів навчання. Визначення цих прогалин створює підґрунтя для посилення відповідальності як викладачів, студентів, так і керівництва ЗВО.

У зв'язку зі зростанням інтересу світової наукової спільноти до проблеми оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю у СР студентів різних спеціальностей ЗВО, вбачаємо актуальність подальшого дослідження в удосконаленні процесу організації самостійної роботи з початку навчання студентів у ЗВО, з 1-го курсу, й надалі впродовж їхнього професійного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

- Бакаєва, Г. Є., Борисенко, О. А., Зуєнок, І. І. (2005). *Програма з англійської мови для професійного спілкування*. Київ: Ленвіт (Bakayeva, G. E., Borisenko, O. A., Zuenok, I. I. (2005). *The English language for professional speaking program*. Kyiv: Lenvit).
- Задорожна, І. П. (2012). *Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англійською комунікативною компетенцією*. (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02). Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна (Zadorozhna, I. P. (2012). *Theory-methodical fundamentals of self-studying organization of future teachers in English language communicative competence obtaining*. (Doctoral thesis). Kyiv national linguistic university, Kyiv, Ukraine).
- Бурденюк, Г. М. (1992). *Управление самостоятельной учебной деятельностью при обучении иностранным языкам взрослых* (дис. ... д-ра пед. наук). Кишинев, Молдова (Burdenjuk, G. M. (1992). *Self-studying learning activity management in adults foreign languages studying* (DSc thesis). Kysheniv, Moldova).
- Ивасюк, О. С. (2004). *Индивидуализация как фактор самообразования старших школьников* (дис. ... канд. пед. наук). Ульяновск, Р. Ф. (Ivasiuk, O. S. (2004). *Individualization as self-education factor of senior schoolchildren* (DPh thesis). Uljanovsk, Russian Federation).
- Коньшева, А. В. (2004). *Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку*. Мн.: Тетра Система (Konysheva, A. V. (2004). *Self-studying organization of the pupils on foreign languages*. Mn.: Tetra System).
- Рапопорт, І. А., Турій, Г. А. (1979). *Самостійна робота з іноземної мови учнів старших класів*. Київ: Радянська школа (Rapoport, I. A., Turii, G. A. (1979). *Foreign languages self-studying of senior pupils*. Kyiv: Soviet School).
- Николаева, С. Ю. (Ред.) (2003). *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. Київ: Ленвіт (Nikolaieva, S. Yu. (Ed.) (2003). *The General European Recommendations of language education: learning, teaching, assessment*. Kyiv: Lenvit).
- Шпакова, Н. Г. (2010). *Комунікативна підготовка майбутніх фахівців як основа формування гармонійної особистості*. Режим доступу: www.enpuiр.npu.edu.ua (Shpakova, N. G. (2010). *Future specialists communicative training as the base of harmony person formation*. Retrieved from: www.enpuiр.npu.edu.ua).

РЕЗЮМЕ

Корнеева Ирина. Настоящее состояние формирования профессионально-ориентированной англоязычной компетентности в самостоятельной работе студентов технических специальностей.

В статье систематизирован и проанализирован передовой педагогический опыт по формированию профессионально-ориентированной англоязычной компетентности в самостоятельной работе студентов современных вузов. Доказывается актуальность проблемы самостоятельной учебной деятельности студентов изучением положений базовых образовательных документов, государственных стандартов, учебных и рабочих программ по английскому языку профессиональной направленности вузов Украины. В статье утверждается, что самостоятельная работа студентов является мировой реальностью сегодняшнего дня и основной студенческой учебной деятельностью. Определены субъективно-объективные трудности формирования профессионально-ориентированной англоязычной компетентности в самостоятельной работе студентов

технических специальностей. Продолжение исследования видим в совершенствовании процесса организации самостоятельной работы студентов технических специальностей.

Ключевые слова: *самостоятельная работа, профессионально-ориентированное обучение, английский язык профессиональной направленности, коммуникативная компетентность, студенты технических специальностей, учебная деятельность студентов, профессиональное развитие на протяжении жизни, высшие учебные заведения*

SUMMARY

Kornyejeva Irene. The present stage of the professional-oriented English-language competence formation in the self-studying of the technical students.

Introduction. *In the globalization and integration conditions the modern world has been changing. Due to this, the demands for higher education and the accepted conditions of the modern educational services have been changed too. Nowadays, at the pandemic time, there are new forms of studying at higher education institutions: the distance study and self-studying in the whole world. So, the problem of self-studying is the least investigated, and at the same time, the most interesting from pedagogical, psychological, methodological positions.*

The purpose of the article is seen in grounding of the problem of the professional-oriented English-language competence formation in the self-studying of the technical students, in its present stage determination.

The research methods used the critical analysis of the foreign and Ukrainian psychological, pedagogical, linguistic and methodological literature resources on the topic; the analysis of educational documents, teaching and learning programs; the methods of systems-structural analysis and synthesis. Due to them, we had made the theoretical ways to determine and ground the self-studying of the technical students.

The results of the research include analysis of the self-studying work of the modern students, their autonomy. Thus, the main goal of the technical students' self-studying is not only gaining professional-oriented English-language competence, but also it is development of the students' educational autonomy; ability to be prepared for education work during all their lives.

Conclusion. *In the article we had proved that the self-studying is their main educational activity, the world educational reality nowadays. The new educational conditions connected with the world pandemic – Covid-19 determine the gaps in research/preparation of the material and technical resources of training. They have to be grounded for forcing the responsibilities of the tutors, the students and the administration of the higher education institutions throughout the world.*

The prospects are seen in the developing of the self-studying organization process.

Keywords: *self-studying, professional-oriented study, English language of the professional direction, communicative competence, technical students, students' learning activities, life-long professional development, higher education institutions.*